

ТІЛДІҢ ЖӘНЕ ӘДЕБИЕТТІҢ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ
МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ
METHODS OF TEACHING LANGUAGE AND LITERATURE

FTAMP 14.35.09

DOI: [10.59102/kufil/2024/iss4pp263-276](https://doi.org/10.59102/kufil/2024/iss4pp263-276)

Ф.К. Атабаева¹, З.Е. Сыдыкова², Ж.Ш. Тажибаева², Г.К. Атабаева³

¹«Тұран» университеті, Алматы, 050000, Қазақстан Республикасы

²Орталық Азия инновациялық университет, Шымкент, 160000, Қазақстан Республикасы

³Әл-Фараби атындағы қазақ ұлттық университеті, Алматы, 050000, Қазақстан Республикасы

**ШЕТ ТІЛІНІҢ ЛЕКСИКАСЫН ҮЙРЕТУДЕ PEARDECK ФОРМАТЫН ҚОЛДАНУ
ЖӘНЕ ОНЫ ТӘЖІРИБЕГЕ ЕНГІЗУ ЖОЛДАРЫ**

Жаңа технологиялар ғасыры білім саласына жаңа міндеттер жүктеп отыр. Көптеген инновациялық технологиялар, әсіресе індет кезіндегі қашықтан оқытудың жаңа әдістемелері, жаңа педагогикалық тәсілдер, диагностика, мониторинг процестері, бағдарламалар, сабақ құрылымын әзірлеуге қатысты көкейкесті мәселелер алдыңғы қатарға шықты. Осыған байланысты ақпараттық-коммуникациялық технологиялар негізінде лексиканы оқыту, біздің ойымызша, негізгі жалпы білім берудің негізгі білім беру бағдарламасын меңгерудің маңызды бағыттарының бірі болып көрінеді.

Зерттеудің мақсаты- өзге тілдің лексикасын меңгерудің жаңа әдісі PearDeck форматын қолданудың тиімділігінің әдістемесін теориялық негіздеу және практикалық тұрғыдан жүзеге асыру. Зерттеудің теориялық маңыздылығы өзге тілдің лексикасын үйретуде PearDeck форматын қолдану негіздері ашылды; оқытудың дәстүрлі және инновациялық әдістерінің мүмкіндіктері анықталды; оқыту процессінде инновациялық технологиялардың ерекшеліктері көрсетілді. Зерттеудің нақты нәтижелері ретінде студенттердің білімді игерудегі белсенділігі мен оқытушының сабақта қолданатын оқыту әдістерінің өзара байланысы туралы толықтырады және оқыту әдістерін одан әрі жетілдіруде маңызды екені нақтыланады. Зерттеудің практикалық маңыздылығы PearDeck форматын қолдануды шетелдік білім беруге енгізудің әзірленген түрлерін оқытушылардың білім деңгейін арттыруда пайдалана алатындығында. Диссертация материалдарын «педагогика», «педагогикалық психология» бойынша дәрістер курсы оқу кезінде жоғары оқу орындарының оқытушылардың біліктілігін арттыру және қайта даярлау орталықтарының бағдарламасына енгізуге болады

Кілт сөздер: PearDeck форматы, өзге тіл, лексика, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, меңгеру, белсенділік, әдістеме, интерактивті байланыс, тиімділік, қашықтықтан оқыту, сөйлеу әрекеті

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

Қазіргі кезеңде ағылшын тілі сабақтарында инновациялық технологияларды кеңінен қолдану арқылы білім алушылардың танымдық қабілеттерін, белсенділіктерін, пәнге деген қызығушылықтарын дамытуға болады. Шет тілін үйренушілер үшін инновациялық технологияларды қолдану арқылы оқыту дегеніміз – логикалық ой сергіту жаттығулары, дидактикалық тапсырмалар, квестер, ақыл карталары, жобалық жұмыстар, кейс-стади және басқа да технологиялар.

Инновациялық технологиялардың ішіндегі жаңаларының бірі PearDeck форматы. Шетел тілі сабақтарында лексиканы үйрету үшін PearDeck форматын қолданудың тиімділігі өте зор. PearDeck форматын қолдану арқылы оқытушылардың сөз байлығы артып, тезірек өзара тілдік қатынасқа түсуге мүмкіндік алып, мәдениаралық және коммуникативтік құзіреттіліктерін қалыптастырып, одан әрі дамытады. Шеттілдік білім беру барысында PearDeck форматының мүмкіндіктері оқытушыларға шығармашылық белсенділікті, пәнге деген құштарлықты дамытуға ықпал етеді, тыңдау және сөйлеу дағдыларын меңгеру үшін ең жақсы жағдай жасайды, бұл сайып келгенде, лексиканы оңай және жылдам меңгерудің нәтижелілігін қамтамасыз етеді.

КІРІСПЕ

Қоғам мен жаһандану үдерістері шет тілінде ауызекі сөйлеуді (тыңдау, монологтық және диалогтық сөйлеу) лексиканы дамыта оқытуға жаңа талаптар қойып отыр. Шет тілін оқытуда лексикалық дағдыларды қалыптастыру басты міндеттердің бірі болып табылады. Оқытудың дәстүрлі, классикалық түрі жаңартылған электрондық білім беру технологияларымен бірге қолданылып, жаңа әдістер мен талаптарды туғызуда.

Желілік және бұлттық өзара әрекеттесудің цифрлық технологиялары мұғалімдер мен студенттердің сыныпта және қашықтан топтық жұмысында да, белгілі бір дағдыларды (оқылым, айтылым, тыңдалым, жазу) өз бетінше меңгеруге бағытталған жеке жұмыста да қолданылады. Мұндай жұмыс студент тұлғасының өзін-өзі дамытуға ықпал етеді.

Қазір шет тілдерін оқытуда электронды немесе сандық ресурстардың кең ауқымы қолданылады, яғни бұл деректер түрінде, формада қамтылған ақпарат түрлі бағдарламалар, электронды басылымдар, веб-сайттар, мультимедиялық қосымшалар және бүкіләлемдік желі – Интернет арқылы пайдаланушыларға қолжетімді. Сандық ресурстарға әртүрлі іздеу жүйелері кіреді: Google (Books, Scholar), Yandex, YouTube; электрондық сөздіктер; ақпараттық агенттіктер, теледидар және бейне; подкасттар; электронды кітапхана жүйелері [1].

Шет тілі лексикасын оқыту кезінде жоғары оқу орындарында қолданылатын цифрлық ресурстардың бірі PearDeck форматындағы технологияны пайдалану болып табылады.

PearDeck – оқытушыларды жеке және әлеуметтік оқытуға белсенді тарту үшін пайдаланылатын интерактивті презентация құралы. Оқытушылар өздерінің Google Drive есептік жазбасы арқылы презентациялар жасайды. Оқытушылар презентацияға бірегей кіру кодтары арқылы кіріп, сұрақтар қою арқылы өзара әрекеттеседі, ал мұғалімдер оқытушы мен бүкіл сынып үлгерімін бақылайды.

Оқытушыларға арналған алмұрт палубасы. Оқытушылар студенттерге мүмкіндік беретін интерактивті презентациялар жасау үшін PearDeck пайдалана алады. Әрбір PearDeck презентациясы экранда ұсынылған кіру кодынан басталады. Студенттерге PearDeck веб-сайтына кіріп, бірегей кіру кодын қосу ұсынылады. Әрбір сессия барысында оқытушылар презентацияны, сондай-ақ қатысатын студенттерді экраннан көре алады. Студенттердің жауаптары нақты уақытта оқытушы экранында көрсетіледі. Оқытушылар жауаптарын өзгертуіне жол бермеу үшін оқытушы экрандарын құлыптау мүмкіндігі бар.

PearDeck, сонымен қатар, оқытушыларға негізгі презентация экраны арқылы бүкіл сыныппен қашан және қандай жауаптар бөлісу керектігін анықтауға мүмкіндік береді. Оқытушылар студенттердің нақты жауабын ерекшелей алады, жауаптар арасында ауыса алады немесе кейбір жағдайларда студенттердің барлық жауаптарын бөлісе алады. Студенттердің жауаптары бастапқы жауап беруші мен оқытушыдан басқа барлығына жасырын болады. Презентация кезінде оқытушылар алдыңғы слайдтарға кері шегініп, экспромптық сұрақтар қоса алады [2].

PearDeck оқытушыларға компьютерден немесе планшеттен интерактивті палубалар жасауға мүмкіндік береді. Оқытушылар PearDeck қолданбасына Google логинімен кіреді, мұнда олар Google Drive ішінен PearDeck материалдарын таба алады. PearDeck презентациялары Google Drive-та жасалады және Google Docs сияқты сақталады; осылайша оларды ұйымдастыруға және басқа Google пайдаланушыларымен бөлісуге болады. PearDeck –

оқытушыларға Google Slides пайдалану кезінде тереңірек және графикалық басқаруға мүмкіндік беретін сандық құрал. Қосымша ретінде жүктелген ол оқытушыларға студенттерді қызықтыратын, мотивация жасайтын қуатты мазмұнды ұсыну үшін Google жиынтығында үздіксіз жұмыс істейді [3].

Сабақтың басында, ортасында немесе соңында жұмыс істеуге арналған үлгілерді пайдаланып, формативті бағалауды оңай жасайсыз. Арнайы сұрақтардан аудио толықтыруларға дейін PearDeck оқытушыларға арналған көптеген жекелендірулерді ұсынады.

PearDeck студенттерді нақты уақытта белсенді түрде тарту арқылы дәстүрлі лекцияны ауыстырады. Сұрақ қойылып, студенттер жауап береді. Практикалық сабақ барысында PearDeck-ті осылай да пайдалануға болады. Қолданбалы тәжірибе нәтижесінде студенттер жаңа идеялармен лезде белсенді жұмыс істеуі мүмкін. Презентация слайдтарын тез өзгерту мүмкін. Бірақ студенттердің (және оқытушылардың) өзара интерактивті байланысы болған кезде, бұл слайдтарды өзгертуге мүмкіндіктері болады. Бұл презентация слайдтарын студенттер арналған интерактивті әрекеттерге айналдыру тәсілі.

МАТЕРИАЛДАР МЕН ӘДІСТЕР

Қазіргі тіл үйренуге деген жаңаша көзқарас қалыптасқан заманда тілді үйрену деген бүкіл бір ұлттың мәдениеті мен өмір салтын тану деп білеміз. Ал мұндай білімді меңгеру үшін оқулықтың аздық етері анық. Тіл қолданушы халықтың мәдениетін, тілдік ерекшелігін көріп, естіп сезіну арқылы ғана өзінді сол тілді меңгергендердің қатарына қосу мүмкіндігі болады. Қазіргі таңда ақпараттық технологияларды оқушылардың шетел тіліне деген қызығушылығын арттыру құралы ретінде қолданудың тиімді жақтары жетерлік. Ақпараттық технологияларды енгізу және қолдануда, интеллектуалды дамыған, ақпараттық ортаға бейім тұлғаны қалыптастыру жолында пайдасы зор болатын коммуникация құралдары белсенді түрде пайдаланылуда [4, 17-18].

PearDeck форматын пайдалана отырып, шет тілін оқытудың интерактивті әдістері әртүрлі мәдениет өкілдерінің түсіністігі мен өзара түсіністіктерін ынталандыратын, коммуникативті дағдыларды дамытатын файл алмасу әдісі (ақпаратты беру); студенттер арасындағы құндылықтар алмасуына ықпал етеді. Бұл әдісте АКТ құралдары Интернет, Планшет, телефон немесе компьютер және т.б.

1 Сурет. PearDeck қосымша платформа

Келесі әдіс – ана тілінде сөйлейтіндермен өзара әрекеттесу және қарым-қатынас. Бұл әдіс сөйлеуді айтуға, оқытуға және сөйлеу үлгілерін пайдалануға мотивацияны ынталандыруға көмектеседі; тыңдау дағдыларын дамытады, ана тілінде сөйлеушінің сөзін акцентпен, типтік өрнектермен қабылдауға ықпал етеді; әңгімелесушімен тікелей байланыста табиғи қарқынмен ақпаратты мақсатты түсіну. Бұл әдістегі АКТ құралдары, PearDeck форматы, Интернет, әртүрлі әлеуметтік желілер және т.б.

Келесі маңызды әдіс – оқушылардың сөздік, грамматика бойынша өзіндік жұмысы, тірек сөздер мен сөз тіркестерін талдау, ақпарат іздеу. Мұндай жұмыс өтілген материалды бекітуге, сөздік қорын жинақтауға және алған білімдерін өзін-өзі бақылауға ықпал етеді; оқу және тыңдау дағдыларын дамытады. Бұл әдістің АКТ құралдары, әртүрлі электронды оқулықтар, интернет сайттары, аудио және бейне материалдар болып табылады [5, 5-10].

Топтық жұмыс әдісі (фильмді ағылшын тілінде қарау және талқылау), фильмдегі кейіпкерлердің диалогтарын жаңғырту көру және есту есте сақтау қабілетін арттырады, монологты тыңдап түсінуді жақсартады және диалогтік сөйлеу, топтық жұмыс дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Peardeck, youtube.com сайтында ағылшын тіліндегі қызықты оқиғаларды, бейнефильмер мен анимациялық фильмдерді, оқытуға арналған клиптер мен сабақтарды іздеп тауып, оқушыларға сол жерде жұмыс істеуге мүмкіндік береді.

PearDeck форматын қолданудың өзектілігі: сабақта сынып жұмысының әртүрлі формалары қолданылады: фронтальды, топтық, жұптық жұмыс, жеке жұмыс. Бейнефильмді пайдалану материалдың түсініктілігі, қолжетімділігі және жүйелі баяндалу принциптерін жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Ол оқушылардың ақыл-ой және шығармашылық белсенділігін, пәнге деген құштарлығын дамытуды ынталандырады, тыңдау және сөйлеу дағдыларын меңгеруге ең жақсы жағдай жасайды және ағылшын тілі сабағында материалды меңгерудің тиімділігін қамтамасыз етеді.

PearDeck форматын қолдану мақсаты: сабақта бейнематериалды пайдалану арқылы оқушылардың оқу ынтасын арттыру, бейне дағдыларын жетілдіру.

PearDeck форматындағы құралдарымен негізгі іс-әрекет: фильм көру, сұрақтарға жауап беру, фильмнен түсіп қалған жолдарды қою, дыбыстық жазба жасау.

Келесі әдіс – зерттеу әдісі: ақпаратты іздеу, презентация және жобалау. Бұл әдіс оқушылардың зерттеушілік қабілеттерін дамытады, танымының тиімділігіне, ойды жазбаша стильмен тұжырымдауға, сонымен қатар құндылықтар алмасуына ықпал етеді.

Ал студенттің тұлғалық мәдениетінің бір арнасын олардың тілді білу деңгейі құрайтындықтан, бұл пәнді оқытуда инновациялық технологияларды тиімді қолданудың жолдарын айқындау мәселесін шешу айрықша мәнге ие. Кез келген технология білім берудің мақсатынан бастап оның түпкі нәтижесіне дейінгі аралықтағы оқытудың әдістемелік жүйесіне енетін барлық компоненттің біртұтас ортақ мүддеге бірлесе қызмет етуінің тиянақталған жолы болып саналады [6, 43].

Pear Deck пандемия кезінде оқыту мен оқу процесінде интерактивтілік арқылы өзара әрекеттестік орнатуға, түсінуді жақсартуға және оны күнделікті өмірге кеңейтуге болатын құрал болуы мүмкін. Бұл сонымен қатар Pear Deck сыныпқа қатысуды қамтамасыз ететін құрал болып табылатын басқа зерттеулерге сәйкес келеді [7].

НӘТИЖЕЛЕР

PearDeck-ті қашықтан оқыту үшін қалай пайдалануға болады. PearDeck қашықтан оқыту кезінде интерактивті опцияларды ұсынады. Оқушыларды Skype, Zoom, Google Meet немесе Microsoft Teams арқылы бейне қоңырауға жинаңыз. Экраныңызды интерактивті PearDeck презентациясымен бөлісіңіз. Оқушылар презентацияға бөлек қойындыда (немесе бейнеқоңыраумен қатар терезеде) қосылады. Оқушылар презентациямен бірге жүреді және слайдтармен әрекеттеседі. Сіз бейнеқоңыраудағы презентация арқылы сөйлесесіз.

PearDeck форматын қолдана отырып студенттердің коммуникативтік құзіреттерін арттыруға мүмкіндік болады. Ол үшін 1-кестеде берілген PearDeck форматында студенттердің сөйлеу әрекеті: айтылым ментындалым шеберлігін дамыту алгоритмі жасалды.

PearDeck форматын дегеніміз әртүрлі форматтағы (аудио, бейне файлдар, электрондық құжаттар және/немесе олардың комбинациясы) интернет арқылы подкастинг абоненттерінің электрондық құрылғыларына контент жасау, жариялау және тарату технологиясын түсінеміз. «PearDeck» – әртүрлі форматтарда (аудио, бейнефайлдар, электрондық құжаттар және/немесе

олардың комбинациясы) Интернет арқылы жасалатын, жарияланған және жазылушының электрондық құрылғыларына таратылатын контент.

Бүгінгі күні ғалымдар сөздік қорды менгеру барысында ауызша және жазбаша тілдік дағдыларға үйрету үшін PearDeck форматын қолдануда коммуникативтілік, шынайылық (қарым-қатынас процесі шынайы қарым-қатынасқа жақын), интерактивтілік, оқытудың дербестігі сияқты артықшылықтарды атап көрсетеді. Сонымен қатар, PearDeck форматында ауызша және жазбаша тілдік дағдыларын барынша тиімді дамытуға мүмкіндік беретін кейбір ерекше мүмкіндіктер бар:

- 1) PearDeck форматының құрылымдық түпнұсқалығы;
- 2) лексикалық және фразеологиялық түпнұсқалық;
- 3) ауызша сөйлеу және жазбаша дағдыларды қалыптастыру контексіндегі грамматикалық конструкциялардың шынайылығы.

ТАЛҚЫЛАУ

Pear Deck пайдалану мұғалімдерге қызықты іс-әрекеттерді құруда қолдау көрсетеді және студенттерге белсенді және тапсырмаларды уақытында орындауға мүмкіндік береді. Бұдан басқа, Pear Deck студенттерге мұғалімнің кері байланысы туралы ойлану арқылы олардың түсіну деңгейін арттыруға мүмкіндік береді. Pear Deck болмаса, студенттерге онлайн режиміндегі тапсырмаға назар аудару қиын болар еді. Pear Deck студенттерге мұғалімнің презентациясынан шықпай-ақ мұғалім қолдайтын веб-сайттарды ашуға мүмкіндік береді. Pear Deck-ті қолдану студенттердің жоғары деңгейлі ойлау дағдыларын дамытуға жетелеу үшін икемділік мәселесімен де қолдау қажет. Бұл құрал, әсіресе оқытуда пайдалы, өйткені ол жағымды эмоциялар әкеледі және студенттерді сабақ барысында ынталы болуға шақырады [8].

Қолданудың қажеттілігі мен маңыздылығы туралы ережелерді тексеру үшін ағылшын тілінде үйренген лексиканы қолдану арқылы ауызша сөйлетуді оқыту бойынша Алматы қаласындағы «Тұран» Университетінің және Шымкент қаласының Орталық Азия Инновациялық университетінің «Ақпараттық жүйе» мамандығының, 1 курс студенттеріне эксперименттік жұмыс жүргізілді. 1 курс студенттерінің арасында шет тілінде сөздік қорын қалыптастыру мақсатында оқу тәжірибесіне жасалған талдау сөйлеудің 4 түрлі дағдыларын: жазылым, тыңдалым, айтылым, тыңдалымды қолдануда оқыту үдерісінде бірқатар кемшіліктерді көрсетті, бұл алдын ала диагностика нәтижелерінде де көрініс тапты.

Осы кемшіліктердің орнын толтыру мақсатында «Қала мен ауылдың айырмашылығы» тақырыбында ағылшын тілі сабақтарында сөздік қорды байыту мақсатында оқыту подкасттарды қолдану бойынша әдістемелік ұсыныстар әзірленіп, сынақтан өткізілді (1-Кесте). Ұсынылып отырған әдістемелік нұсқаулардың мақсаты – тыңдау (сыни түсініп тыңдау), диалог (диалог-сұрақ, диалогтік пікір алмасу), монолог (монологтық пайымдау) дағдылары мен жазылым (эссе) дағдыларын дамыту. Әдістемелік ұсыныстарды әзірлеу барысында күрделілік деңгейі орташа болып табылатын студенттерге PearDeck форматы таңдалды. PearDeck форматындағы мәтіндері түпнұсқа болып табылады (бұл материалдарды ана тілінде сөйлейтіндер шығарады), бұл студенттердің сөйлеуінде лексикалық бірліктерді, грамматикалық құрылымдарды одан әрі қолдануға, оны шынайы етуге ықпал етеді. PearDeck форматында сөздік қорды менгеруде ауызша сөйлеудегі диалогтық және монологтық мәлімдемелер және жазбаша тапсырмалар, аутентикалық мәтіндердің оқылымы мен тыңдалымы болып табылады, өйткені бұл материалдар студенттердің өзіндік мәлімдемелерін жасауға үлгі болып табылады. PearDeck форматындағы әрбір жұмыстың ұзақтығы алдын ала белгіленген уақыттан аспайды, оның тақырыптық мазмұны сабақ барысында зерттелетін материалға сәйкес келеді.

1-Кесте. PearDeck форматында оқушылардың ағылшын тілі сөздік қорын қалыптастырудағы тілдік дағдыларды дамыту алгоритмінің әдістемелік ұсынысы

I. БЕКІТУ КЕЗЕҢІ
<i>1-қадам.</i> Жұмысты бекіту және жоспарлау. Оқытушы студенттерге жобаның мақсаты мен міндетін түсіндіреді. Оқушының PearDeck платформасын және олардың желідегі іс-әрекетін, сондай-ақ оқу үдерісіндегі бағалау өлшемімен таныстырады.
<i>2-қадам.</i> PearDeck форматын серверде орналастыру ережесімен, Интернет-пікірталас ұйымдастыру үшін түсініктеме беру ережесімен таныстыру.
<i>3-қадам.</i> Оқытушы студенттер үшін белгілі бір тақырып бойынша PearDeck платформасында парақшасын ашады. PearDeck платформасында әлеуметтік желісін пайдалана отырып, мұғалім өз тобы үшін жеке парақша ашады. Осы ашқан бетке сайтқа кірушілерге тапсырма не жобаның сипаттамасы беріледі. Онда PearDeck тақырыбы, оның құрушысы жазылады. Алдымен оқытушы өзі жалпы түрде ұзақтығы 1-2 минутқа созылатын PearDeck форматын құрып, шетел тілінде тапсырмаларды түсіндіріп, жобаға қатысушы – өз оқушыларын таныстырғаны жөн.
<i>4-қадам.</i> Студенттердің PearDeck форматын кірудегі ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелерін талқылау. Оқытушы студенттерге Интернеттегі ақпараттық қауіпсіздікті сақтау ережесін түсіндіреді.
II. ІС-ӘРЕКЕТ КЕЗЕҢІ
<i>5-қадам.</i> Тақырып таңдау және PearDeck мәтінін құру. Оқушыларға сөйлеу мәтінін дайындау ұсынылады. Сөз сөйлеу алдында әрбір оқушы өзін таныстырады, жасын айтады, тұрғылықты жері мен оқитын оқу орнын таныстырады. Одан соң таңдаған тақырыбы бойынша жалғасады. Осы қадамды жасау барысында оқушылар жазылым шеберлігін дамытады: мақсатына қарай сипаттамалы, дәйектемелі, салыстырма-салғастырмалы сипаттағы мәтіндер құрады. Оқытушы студенттерге грамматика-лексикалық тұрғыдан сауатты сөз сөйлеу мәтінін құруы қажет. Кейін PearDeck сервисіне салып, ары қарай талқылауға ұсынады.
<i>6-қадам.</i> PearDeck платформасында жазу. PearDeck сервисіндегі қолжетімді желіні қамтамасыз ететін бағдарламаны пайдаланып сөйлеу сөзін жазады. Желілік бағдарлама оқушының сөйлеген сөзін сапалы болғанша жаза беруіне мүмкіндік береді. Сөз сөйлеу алдында әрбір оқушы өзін таныстырады, жасын айтады, тұрғылықты жері мен оқитын оқу орнын таныстырады.
<i>7-қадам.</i> Оқушылардың PearDeck платформасында тыңдау (көру). Әрбір оқушының жасаған жұмысын тобы мен оқытушы аудиториядан тыс уақытта мұқият тыңдауы, қарауы керек.
<i>8-қадам.</i> PearDeck платформасын желіде талқылау. Әрбір оқушылар тіркеліп болған соң, барлығына PearDeckтегі жұмыстарын талқылауға қатысу ұсынылады. Оқушыларға: «PearDeckке қараңыздар не тыңдаңыздар және микроблокта жұмыстың мазмұны мен құрылымы бойынша қысқаша пікір мен ұсыныстар жазыңыздар» деген нұсқау беруге болады.
<i>9-қадам.</i> PearDeckті сыныпта талқылау. Желідегі талқылаудан соң оқушыларға жалпы пікірталасқа қатысып, ұнаған жұмыстар туралы талдау жасау ұсынылады.

10-қадам. PearDeckті қолдану арқылы жазбаша жұмыс жасау. «Интернет пен қоршаған орта» тақырыбына эссе жазу. Жазылған мәтіндермен студенттер арасында алмаса отырып өзара бағалау.

III. БАҒАЛАУ КЕЗЕҢІ

11-қадам. PearDeck жұмысты автоматты түрде бағалайды (оқушылар талқыланған мәселені қаншалықты аша алды, жобаны жүзеге асыру кезінде қандай қиындықтарға не үшін кезіктідеген сұраққа жауап іздейді, келесі жолы жұмысты жақсарту үшін не істеу керектігі айтылады).

12-қадам. Студенттің бағалауы (оқытушы алдын-ала белгіленген өлшем бойынша студенттің жұмысын бағалайды формативті немесе суммативті)

PearDeck форматын қолдану арқылы сөз қорын дамытуға арналған сабақ жоспарын ұсынамыз. Бұл сабақ барысында студенттер сөздік дамытуға бағытталған PearDeck сайтынан сабақтың тақырыбына байланысты лексикадан сөздік-карточка жасап ойнаймыз, соңынан презентация жасайды. Сабақ барысы 50 минут. Тақырыбы: “City and Country Life”. Студенттерді екі топқа бөліп отырғызамыз. Студенттер алдымен PearDeck.com.сайтын ашады, сол жерде басқы беттегі PearDeck Vocabulary терезесін таңдайды да, Create Vocabulary List деген жерде карточка-сөздік жасауға кіріседі. Бұл жерде қажетті сөздерді тезірек табу үшін алдымен Quizlet бағдарламасына кіріп, сабақтың тақырыбы бойынша карточкалар іздей бастайды. Қажетті лексиканы сол жерден экспортировать етіп, PearDeckке қайтадан өтіп жаңа сөздерді көшіріп кестені толтырып, Import деген батырманы басады. Осыдан кейін PearDeck Activity кітапшасында тапсырмалар пайда болады. Here are your tasks for the lesson:

1. Work with your group to make amazing flash cards.
2. Your teacher and group mates will vote on your cards.
3. The team with the most chosen cards wins.

Компьютер арқылы студенттер карточкаларды көріп отырады да, әртiрлi жаттығулар жасайды: Find suitable pictures of a city and country life. Студенттер әртiрлi суреттер iздеп кестенi толтырады. Келесi тапсырма: Write description to each picture. Студенттер суреттi баяндап, бiрнеше сөйлем жазады. Екi топ осылай жұмыс жасайды.

Quality Control арқылы студенттер қалай карточкалардың жасалып, өту процессiн бақылап отырады, сол арқылы жаңа сөздерден құралған Flash card set пайда болады. Бұл жұмыс өте пайдалы және де студенттер қызығушылықпен сөздік жасап, лексиканы тез меңгеріп алады. Сабақтың соңында жасалған суреттер мен лексиканы қолданып презентация жасайды.

Кез келген жобалау процесі ұсынылатын технологияның қолдану мүмкіндіктерін ескеруі керек. Өйткені мобильді оқыту жүйесінің дизайны дәстүрлі цифрлық оқыту жүйесінен өзгеше, біз мобильді құрылғылардың үш маңызды сипаттамасын түсінуіміз керек. Бірінші – мобильділік, екіншісі – ұтқырлық, үшіншісі – қосылу мүмкіндігі [9]. Міне PearDeck қолдануға ең қажет нәрсе осы.

Әдістемелік ұсыныстарды тексеру үшін төрт апта ішінде сегіз сабақ өткізілді. Ұсынылған ұсыныстар сөздік қорды дамытуға сәйкес кезеңдері бойынша әзірленді. Мәтінге дейінгі кезеңде келесі тапсырмалар орындалды:

1. Белгілі бір тақырып аясында студенттердің байланысты білімдері мен құзыреттерін анықтауға арналған кіріспе әңгіме (Интернетке деген қызығушылық).

2. Мәтінді тыңдар алдында қиындықтарды азайту мақсатында қиындықтарды жою, мысалы:

- а) лексикалық және грамматикалық қиындықтарды жою;
- б) Әлеуметтік-мәдени қиындықтарды жою.

3. PearDeck форматындағы суреттердің ауызша сөйлеуге деген қызығушылықтарын болжауға арналған жаттығулар.

4. Мәтінді тыңдау алдындағы тапсырманы жасау. Мәтіндік кезеңнің міндеті – оқылым дағдылары мен жазылым дағдыларын дамыту және қалыптастыру мақсатында оқу материалын ұсыну. Мәтіннен кейінгі кезеңде мыналар орындалады:

- PearDeck-ті түсінуді бақылау.
- Дыбыстық мәтіннің лексикалық және грамматикалық ерекшеліктерін пысықтау.
- PearDeck мәтіндерін есте сақтау және жатқа айту.
- Өзіндік монологтық және диалогтік сөйлемдер құру.
- Жазбаша тапсырмаларды орындау.

Сабақта PearDeck форматын қолданудың мысалы:

PearDeck форматын қолдана отырып, сөздік қорды дамытуға арналған сабақтарда тілді дамытудың оқылым түріне тоқталсақ. Бұл технология арқылы көптеген аутентикалық мәтіндерді оқуға мүмкіндік болады. Студенттерге өз деңгейлеріне сәйкес оқылымға мәтін беріледі. Студенттер бір мезетте оқып және тыңдай алады. Егер танымайтын сөздер кездесе, оның айтылым жаттықтырып, сөздік арқылы аударымын білуге мүмкіндік бар. Студенттерге мәтінді оқуға 15 минут беріледі. Мәтінді оқып болған соң, мәтінді қаншалықты түсінгендерін тексеру үшін бірнеше жаттығулар беріледі. Бұл жұмыстар жазбаша жасалады. Кейбір тапсырмаларды диктор оқиды. Студенттер 100 балдан тұратын әртүрлі сұрақтарға жауап берулері керек. Бұл сұрақтар құрамында фонетиканы, грамматиканы және лексиканы тексеруге арналған тапсырмалар болады. Сонымен қатар, сұрақтарға жауап береді, мәтінді қажетті сөздер мен фразалармен толтырады. Тапсырмалады орындап бола салысымен компьютер бағаларын қояды.

Сөздік қорды байытуға арналған оқылым кезінде студенттер тек жаңа лексиканы меңгеріп қана қоймай, сонымен қатар, дыбыс-әріп сәйкестігін орнаты дағдыларын қалыптастырады; дауыстап оқу техникасын үйренеді; рецептивті лексикалық және грамматикалық оқу дағдыларын бекітеді; мәтіннен семантикалық ақпаратты алу дағдыларын меңгереді; мәтінді талдаудың әртүрлі әдістерін үйренеді; тілдік қиындықтарды өз бетінше жеңу қабілеттерін дамытады; оқылған мәтінді дұрыс және терең түсінуді қалыптастырады.

Кесте 2. PearDeck форматын қолдану алдындағы оқушылардың оқу жетістіктерінің көрсеткіші

	ЭТ1	БТ1	ЭТ2	БТ2
Тыңдалым	60%	65%	56%	59%
Оқылым	59%	66%	56%	60%
Жазылым	54%	56%	53%	54%
Айтылым	58%	61%	54%	57%
Қорытынды балл	57,75%	62%	54,75%	57,5%

Ескерту – ЭТ1– экспериментке қатысқан Тұран университеті 1 курс студенттері құралған эксперименттік топ; БТ1 – Тұран университеті 1 курс студенттерінен құралған экспериментке қатысқан бақылау тобы ; ЭТ2 – экспериментке қатысқан ОҚИУ 1 курс студенттерінен құралған эксперименттік топ; БТ2 – ОҚИУ 1 курс студенттерінен құралған экспериментке қатысқан бақылау тобы

Экспериментке қатысқан студенттердің барлығы дерлік сөздік қорды дамытуға арналған тілдік ұатынастың 4 түрлік тапсырмаларын орындай алды, тек жазылым тапсырмаларын қанағаттанарлықтай орындай алмады. Жазылымның орташа балы ЭТ1 тобы бойынша: 54 балл, БТ1 56 балл болса, ЭТ2 тобы бойынша 53 балл және БТ2 54 балл. Экспериментке дейінгі жүргізілген сынақ және оның деректерін талдау зерттеудің басына қарай пәндердегі сөйлеу әрекетінің барлық түрлерінің қалыптасқан дағдыларының деңгейін диагностикалауға мүмкіндік берді.

3-кесте. Оқу жылының соңында ағылшын тілі сабағында PearDeck форматын қолданғаннан кейін Тұран университетінің 1 курс студенттерінің білімдерін салыстырмалы-корреляциялық бақылау

Эксперименттік топ Тұран студенттері						Бақылау тобы Тұран студенттері					
25 оқушы	Тыңдалым	Оқылым	Жазылым	Айтылым	Орта балл	24 оқушы	Тыңдалым	Оқылым	Жазылым	Айтылым	Орта балл
Қортынды балл	80	90	80	90	85	Қортынды балл	70	75	65	75	71

4-кесте . Оқу жылының соңында ағылшын тілі сабағында PearDeck форматын қолданғаннан кейін ОҚИУ-дің 1 курс студенттерінің білімдерін салыстырмалы-корреляциялық бақылау

Эксперименттік топ Тұран студенттері						Бақылау тобы Тұран студенттері					
25 оқушы	Тыңдалым	Оқылым	Жазылым	Айтылым	Орта балл	24 оқушы	Тыңдалым	Оқылым	Жазылым	Айтылым	Орта балл
Қортынды балл	80	85	70	90	81	Қортынды балл	62	70	60	80	68

Қалыптастырушы эксперимент табиғи оқыту жағдайында жүргізілді. Эксперименттік топтарда сөйлеу әрекетін қалыптастыру дидактикалық процесті оны ақпараттандыру тұрғысынан модельдеу сатысын қамтамасыз ететін әзірленген процедуралық модель негізінде құрылды. Қолданылатын әдістемелік үлгі кезеңдерінің өзара байланысы олардың түпкілікті нәтижеге жетуге бағытталған мақсаттарының сабақтастығынан, оқытудың объектілері мен әдістерінің, оқу міндеттерінен көрінеді. Бақылау топтарында оқыту электронды білім беру ресурстарын қолданбай өтті.

Эксперименттен кейінгі бөлім барлық субъектілер топтарында жүргізілді. Бұл бөлімнің мақсаты төмендегідей болды: PearDeck форматын ағылшын тілі сабағында лексиканы үйретуде қолданудың тиімділігін анықтау.

Мәдениетаралық қарым-қатынас қабілетінің қалыптасуын диагностикалау үшін New Vocabulary Test One Оксфорд программасы бойынша А1 деңгейдегі One тестінің бірдей нұсқасы қолданылды [10, 79-95].

Кесте 5 . PearDeck форматын қолданудан кейінгі студенттердің оқу жетістіктерінің көрсеткіші

	ЭТ1	БТ1	ЭТ2	БТ2
Тыңдалым	80%	70%	80%	62%
Оқылым	90%	75%	85%	70%

Жазылым	80%	65%	70%	60%
Айтылым	90%	75%	90%	80%
Қорытынды балл	85%	71%	81%	68%

Ескерту – ЭТ1 – экспериментке қатысқан Тұран университеті 1 курс студенттерінен құралған эксперименттік топ; БТ1 – Тұран университеті 1 курс студенттерінен құралған экспериментке қатысқан бақылау тобы; ЭТ2 – экспериментке қатысқан ОҚИУ университеті 1 курс студенттерінен құралған эксперименттік топ; БТ2 – ОҚИУ университеті 1 курс студенттерінен құралған экспериментке қатысқан бақылау тобы

Оқу жылының соңында ағылшын тілі сабақтарында PearDeck форматын қолданғаннан кейін 1 курсстуденттерінің білімін салыстырмалы-корреляциялық бақылау сөйлеу әрекетінің барлық түрлерінің (оқылым, айтылым, жазылым, тыңдалым) дамуындағы жалпы оң динамикасын көрсетеді. Ең сәттісі–сөйлеу әрекетін оқу (90-85%) және сөйлеу әрекетін сөйлеу (90%) ретінде қалыптастыру. Жазу ретінде сөйлеу белсенділігі тұрақты түрде жоғары деңгейде қалыптасады (80-70%). Тыңдау сияқты күрделі сөйлеу әрекетінің (80%) баяу қалыптасатыны да заңды.

Кесте-6.. Студенттердің сөздік қорын дамытудағы PearDeck форматы арқылы жеткен жетістіктері (% көрсеткіш)

Денгей	ЭТ		БТ	
	Экспериментке дейін	Эксперименттен кейін	Экспериментке дейін	Эксперименттен кейін
жоғары	60	90	66	80
орташа	58	85	62	70
төмен	53	70	53	60

Жоғарыда айтылғандай, PearDeck форматындағы мәтіндер аутентикалық материал болып табылады, нәтижесінде студенттер мәтіндердегі лексикалық бірліктер мен белсенді сөздерді тезірек жаттап алып, зерттелген түпнұсқалық тілдік бірліктерді пайдаланады, бұл коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыруға ықпал етеді. Студенттердің ағылшын тілін үйренуге деген ынтасының артқаны, ауызша сөйлеуді оқыту автономды процесс болғаны, талқыланған тақырыптар аясында оқушылардың өз білімдерін белсенді пайдаланғаны атап өтілді .

ҚОРЫТЫНДЫ

Мақсаттар мен құндылықтар туралы заманауи идеяларға сәйкес келетін жаңартылған білім беру нәтижелеріне сәйкес келетін студенттердің лексиканы үйренуге бағытталған оқыту әдістемесі аясында PearDeck форматын қолданудың негізінде қалыптасқан ақпараттық-коммуникациялық білім беру ортасын дамыту ұсынылады. Ұсынылған әдістеме білім беру, құндылық қатынастары мен өмірлік ұмтылыстар жүйесі, іс-әрекеттің әмбебап әдістерін меңгеру, оқушылардың ғылыми-зерттеу және жобалау дағдылары мен коммуникациялық дағдыларын басымдықпен қалыптастыруды көздейді. Тек осы жағдайда ғана АКТ құралдары, соның ішінді PearDeck және басқа да электрондық білім беру ресурстары осындай білім беру ортасының ең маңызды құралы ретінде өздерінің нақты дидактикалық қасиеттерін көрсете алады және сол арқылы олар жүзеге асырылатын оқу әрекетін түбегейлі (мақсатты және тиімді негізде) өзгерте алады кіреді [11].

Цифрлық оқыту Google Slide Pear Deckin негізіндегі материалдар да оқушылардың оқуға деген қызығушылығын арттырады, өйткені интерактивті медиа оқушыларды оқуға қатысуға ынталандырады. Себебі Google Slide Pear Deck media бағдарламасы студенттерді оқу іс-әрекетінде гаджеттерді/компьютерлерді пайдаланады. Pear Deck қолданбасы мұғалімдерге

бірлесіп оқу рухын көтеру үшін бірлескен оқу ортасын құруға көмектеседі. Қосымша Pear Deck қолданбасы интерактивті презентацияларды онлайн дайындауда Google Slides-ті барынша пайдалануды қамтамасыз етеді.

Осының нәтижесінде ақпараттандыру жағдайында шет тілінде лексиканы үйрету арқасында мәдениетаралық қарым-қатынасқа қабілетті тұлға алдық.

Зерттеу барысында алынған маңызды қорытынды – шетел тілі сабақтарында А1 деңгейіндегі лексиканы үйретудегі PearDeck форматын қолданудың эксперименттік әдістемесін енгізу оқу үлгерімінің сапасына жалпы әсер етті. Сонымен, Шетел тілі сабақтарында А1 деңгейіндегі лексиканы үйретудегі PearDeck форматын қолдану бойынша зерттеуде әзірленген әдістемені қолдану оқушылардың үлгерім сапасын және оқушылардың мәдениетаралық қарым-қатынас қабілетінің деңгейін жоғарылатуы мүмкін.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1 Колесниченко А. Н. (2021), Применение цифровых технологий при обучении лексике иностранного языка в высшей школе Педагогика. Вопросы теории и практики Том 6. Выпуск 2. С. 298-303

2 PearDeck қолдану [электронды ресурс] <https://www.peardeck.com/googleslides> [жүгінген күні 23.03.23]

3 PearDeck форматын қолдану [электронды ресурс] <https://www.edsurge.com/product-reviews/pear-deck-product> [жүгінген күні 21.04.23]

4 Насимолла А.Т. (2017), *Ағылшын тілі сабағында көрнекі құралдар арқылы лексикалық дағдыларды қалыптасыру*. Білім айнасы газеті 2017.03.27.

5 Атабаева Ф.К. (2018), Методика использования информационно- коммуникационных технологии в иноязычном образовании студентов неязыковых вузов//Вестник КазНУ, том2, с.69-74

6 Сақтағанова М. С., Алиева Н. Қ., Айтбаева Н. Қ. (2006) «Ағылшын тілін оқытудың әдістері» // *Білім, №3, 43 б.*

7 F Naryani and N Ayuningtyas (2021), The impact of interactive online learning by Pear Deck during COVID-19 pandemic era. Journal of Physics: Conference Series 1957. 2021. doi:10.1088/1742-6596/1957/1/012006

8 Javed Y. and Odhabi H. (2019) Active Learning in Classrooms Using online Tools: Evaluating PearDeck for Students' Engagement ITT 2018, p.126

9 Huang C., Sun P. (2015) 'Using mobile technologies to support mobile multimedia English listening exercises in daily life. Pearson, Oxford.

10 <https://inglesjbosco.files.wordpress.com/2010/09/test-your-vocabulary-1.pdf>

11 Kiki Juli Anggoroa and Damar Isti Pratiwib (2023) University students' perceptions of interactive response system in an English language course: a case of Pear Deck. Journal Research in Learning Technology Vol. 31, 2023

Материал 05.06.2024 баспаға түсті

Использования формата peardeck при обучении лексике иностранного языка и ее применения на практике

Ф.К. Атабаева¹, З.Е. Сыдыкова², Ж.Ш. Тажибаева², Г.К. Атабаева³

¹ Университет «Туран», Алматы, 050000, Республика Казахстан

²Центральноазиатский инновационный университет, Шымкент, 160000, Республика Казахстан

³Казахский национальный университет им. аль-Фараби, Алматы, 050000, Республика Казахстан

Век новых технологий ставит новые задачи в сфере образования. На первый план вышли многие инновационные технологии, особенно новые методы дистанционного обучения в период эпидемии, новые педагогические подходы, диагностика, процессы мониторинга, программы, важные вопросы, связанные с разработкой структур уроков. В связи с этим обучение лексике на основе информационно-коммуникационных технологий, на наш взгляд, представляется одним из важнейших направлений освоения основной образовательной программы основного общего образования.

Цель исследования - теоретически обосновать и реализовать с практической точки зрения методику эффективности использования формата PearDeck как нового метода изучения лексики другого языка. Теоретическая значимость исследования выявила основы использования формата PearDeck при обучении лексике другого языка; определены возможности традиционных и инновационных методов обучения; показаны особенности инновационных технологий в учебном процессе. В качестве конкретных результатов исследования добавлено взаимосвязь между активностью учащихся в получении знаний и методами обучения, применяемыми учителем на уроке, и уточнено, что это важно для дальнейшего совершенствования методов обучения. Практическая значимость исследования заключается в том, что разработанные виды внедрения формата PearDeck в зарубежное образование можно использовать для повышения уровня образования педагогов. Материалы диссертации могут быть включены в программу центров подготовки и переподготовки учителей высших учебных заведений при проведении курсов лекций по дисциплинам «педагогика», «педагогическая психология».

Ключевые слова: формат PearDeck, иностранный язык, лексика, информационно-коммуникационные технологии, обучение, деятельность, методика, интерактивное общение, эффективность, дистанционное обучение, речевая деятельность.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

- 1 Колесниченко А. Н. Применение цифровых технологий при обучении лексике иностранного языка в высшей школе // Педагогика. Вопросы теории и практики. Том 6. Выпуск 2. С. 298-303
- 2 PearDeck қолдану [электронды ресурс] <https://www.peardeck.com/googleslides> [жүгінген күні 23.03.23]
- 3 PearDeck форматын қолдану [электронды ресурс] <https://www.edsurge.com/product-reviews/pear-deck-product> [жүгінген күні 21.04.23]
- 4 Насимолла А.Т. (2017), *Ағылшын тілі сабағында көрнекі құралдар арқылы лексикалық дағдыларды қалыптасуы*. Білім айнасы газетію 2017.03.27.
- 5 Атабаева Ф.К.(2018), *Методика использования информационно- коммуникационных технологии в иноязычном образовании студентов неязыковых вузов*//Қаз ҰУ жаршысы, 2-том, 69-74 бб.
- 6 Сақтағанова М. С., Алиева Н. Қ., Айтбаева Н. Қ. (2006) «Ағылшын тілін оқытудың әдістері» // *Білім, №3, 43 б.*
- 7 F Haryani and N Ayuningtyas (2021), The impact of interactive online learning by Pear Deck during COVID-19 pandemic era. *Journal of Physics: Conference Series* 1957. 2021. doi:10.1088/1742-6596/1957/1/012006
- 8 Javed Y. and Odhabi H. (2019) Active Learning in Classrooms Using online Tools: Evaluating PearDeck for Students' Engagement *IGT* 2018, p.126
- 9 Huang C., Sun P. (2015) 'Using mobile technologies to support mobile multimedia English listening exercises in daily life. Pearson, Oxford.
- 10 <https://inglesjbosco.files.wordpress.com/2010/09/test-your-vocabulary-1.pdf>
- 11 Kiki Juli Anggoroa and Damar Isti Pratiwib (2023) University students' perceptions of interactive response system in an English language course: a case of Pear Deck. *Journal Research in Learning Technology* Vol. 31, 2023

Материал поступил в редакцию журнала 05.06.2024

Using The Peardeck Format In Teaching Foreign Language Vocabulary And It's Practice

F. Atabayeva¹, Z. Sydykova², Zh. Tazhibayeva², G. Atabaeva³

¹"Turan" University, Almaty, 050000, Kazakhstan

²Central Asian Innovation University, Shymkent, 160000, Kazakhstan

³ Kazakh National University named after Al-Farabi, Almaty, 050000, Kazakhstan

The age of new technologies presents new challenges for the field of education. Numerous innovative technologies, particularly the new methods of distance learning during the pandemic, along with emerging pedagogical approaches, diagnostics, monitoring processes, and program developments, have gained prominence. In this context, teaching vocabulary through information and communication technologies (ICT) emerges as one of the most critical areas for mastering the core curriculum in basic general education.

The aim of this study is to theoretically justify and practically implement the methodology of using the PearDeck format as an effective new method for teaching foreign language vocabulary. The theoretical significance of the study lies in examining the foundational principles of using the PearDeck format for vocabulary instruction, identifying the potential of both traditional and innovative teaching methods, and highlighting the role of innovative technologies in the educational process. Specific findings from the research demonstrate the interrelationship between student engagement in knowledge acquisition and the teaching methods employed by the instructor, emphasizing the importance of this relationship for the ongoing improvement of teaching practices.

The practical significance of this research is evident in the development of strategies for integrating the PearDeck format into foreign language education, which can be used to enhance the quality of teacher education. The findings of this study can be incorporated into the curriculum of teacher training and professional development programs at higher education institutions, particularly in courses on "Pedagogy" and "Pedagogical Psychology."

Key words: PearDeck format, foreign language, vocabulary, information and communication technologies, learning, activity, methodology, interactive communication, efficiency, distance learning, speaking activity

REFERENCES

- 1 Kolesnichenko A. N. (2021), Application of digital technologies in teaching the vocabulary of a foreign language in the higher school of Pedagogy. Theory and practice. Volume 6. Issue 2. S. 298-303
- 2 Using PearDeck [electronic resource] <https://www.peardeck.com/googleslides> [accessed 03/23/23]
- 3 Using the PearDeck format [electronic resource] <https://www.edsurge.com/product-reviews/pear-deck-product> [accessed 04/21/23]
- 4 Nasimolla A.T. (2017), Developing lexical skills through visual aids in the English language classroom. Education Mirror newspaper 2017.03.27.
- 5 Atabaeva F.K. (2018), Methodology of using information and communication technologies in foreign language education of students of non-language universities.//Bulletin of KazNU, Volume 2 pp.69-74
- 6 Saktaganova M. S., Aliyeva N. K., Aitbaeva N. K. (2006) "Methods of teaching English" // Education, No. 3, p. 43.
- 7 F Haryani and N Ayuningtyas (2021), The impact of interactive online learning by Pear Deck during the COVID-19 pandemic era. Journal of Physics: Conference Series 1957. 2021. doi:10.1088/1742-6596/1957/1/012006
- 8 Javed Y. and Odhabi H. (2019) Active Learning in Classrooms Using online Tools: Evaluating PearDeck for Students' Engagement ITT 2018, p.126

9 Huang C., Sun P. (2015) 'Using mobile technologies to support mobile multimedia English listening exercises in daily life. Pearson, Oxford.

10 <https://inglesjbosco.files.wordpress.com/2010/09/test-your-vocabulary-1.pdf>

11 Kiki Juli Anggoroa and Damar Isti Pratiwib (2023) University students' perceptions of interactive response system in an English language course: a case of Pear Deck. Journal Research in Learning Technology Vol. 31, 2023

Received: 05.06.2024

МҒТАР 165: 37.031

DOI: [10.59102/kufil/2024/iss4pp276-287](https://doi.org/10.59102/kufil/2024/iss4pp276-287)

Б.Б. Жахина

Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университеті, Көкшетау, 020000, Қазақстан Республикасы

ТАНЫМ ТЕОРИЯСЫ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

Біз білеміз, қазіргі білім беру жүйесінің мақсаты – алған білімін өмір қажетіне жарата алатын, өзгермелі заманда өзін қоршаған ортада өзін-өзі көрсете алатын құзыреттілігі жоғары функционалдық сауатты тұлға қалыптастыру.

Осы орайда мақалада жаңартылған білім мазмұнының методологиялық негізіне сай мектепте оқытылатын кез-келген пән оқушының өмірлік қажеттілігіне жарайтындай танымдық сипатта оқытылуы керек екендігі сөз болады.

Сонымен қатар адам болмысына тән сана, білім, ақыл, мәдениет, рухани байлық сияқты қасиеттер танымның жан-жақтылығына жататындығы айтылады. Әрі ол философия ілімінде «таным теориясына» берілген анықтамамен дәйектеледі.

Ал оқушы тұлғаның таным көкжиегінің дамуының басты кілті – тіл екендігі белгілі.

Осы орайда мақалада мектепте оқытылатын қазақ тілі пәнінің әлеуметтік мәнінің зор екендігі, сондықтан да оның білімдік қызметі, танымдық қызметі, коммуникативтік қызметі теориялық тұрғыда танымдық сипатта оқытылуы керек екендігі сөз болады.

Әрі тілді таным теориясы тұрғысында оқытудың міндеттері аталады.

Қазақ тілін таным теориясына сай оқытуға кіретін мәселелерге әрі оның тиімділігіне тоқталынады.

Мақалада тіл – пішін мен мазмұн бірлігінен тұратын тілдік құралдардың өзара байланысу әрекетінен құралған әмбебап құбылыс екендігін айта келіп, «сөз» коммуникативтік ең басты тілдік единица екендігі әрі оның атауыштық әрі танымдық қызмет атқаратындығы сөз болады. Осы орайда сөзді сөз тіркесі, сөйлем, мәтін түзуде функционалдық тұрғыдан сауатты қолдана білу үшін тұлға сөз семантикасын терең түсіне білуі керек екендігі айтылады. Әрі бұл мәселе синонимдерді оқытуда оның семантикалық ерекшелігін таныта оқыту керектігімен дәйектеледі.

Кілт сөздер сөздер: таным теориясы, жеке тұлға, ашық әңгіме, ойлы сұхбат, пікір еркіндігі, семантика, лексикалық бірлік.

НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

Үкімет құжаттарында атап көрсетілгендей, білім беру тек қана оқытумен шектелмей, керісінше, әлеуметтік адаптация процесіне бейімделуі қажет. Осы тұрғыдан келгенде, жан-жақты, зерделі, дарынды, талантты, сауатты, креативті, өз бетінше шешім қабылдай алатын функционалды тұрғыдан сауатты тұлғаны қалыптастыру – білім беру жүйесінің басты мақсаты болып табылады.